

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt VIII. (a) Innocentius III. Oxomen. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT VII.

(a) Lucius III. Magistro & Fratribus Militie S. Jacobi.

Vestra devotio duxit inquirendum, utrum vobis Ecclesias Parochiales aduentibus, utile sit Missas eorum audire, qui concubinas habere creduntur. De hoc enim videntur sacrorum canonum sententia emanasse. Alicubi enim dicitur: Nul- lus audiat Missam presbyteri, quem scit indubitanter concubinam habere. Alicubi legitur: Non potest quis, quantumcunque pollutus, divina sacramenta polluere, quia purgatoria cunctarum pollutionum existunt. Quicumque enim sacerdos sit, quia sancta sunt, coinquinare non potest. Sumite ergo ab omni sacerdote inirepide Christi mysteria, quia omnia in fide Christi purgantur. Ceterum aliud crimen est notorium, aliud occultum. Notorium diffinitur, de quo presbyter canonice con- demnatur: occultum quod adhuc ab Ecclesia toleratur. Item aliud est a talium of- ficiis abstinere, ut peccandi licentia ceteris auferatur, & hujusmodi ad penitentiam fructum trahantur: atque aliud, si tanquam falsa in fornicatione iacentium talia my- steria respuantur. Sine dubitatione itaque teneatis, quod a clericis, & presbyteris, quatenus fornicariis, quamdiu ab Ecclesia tolerantur, nec est crimen evidens, licite audiuntur divina officia, & alia recipiuntur ecclesiastica sacramenta.

NOTÆ.

(a) *Lucius III.* In secunda collectione, *sub hoc tit. cap. unic.* legitur Lucius III. ex Concilio Magunt. sed male: in hac sexta collectione, & post Concilium Lateran. p. 501. cap. 38. habetur, Magistro; & Fratribus Militie sancti Jacobi; quam inscriptionem retinendam esse jam notavit Cujacius in præfati. Circa institutionem, & confirmationem ordinis Militie S. Jacobi de la Spatha in Hispania, varia adduxerunt Historici nostri; illud certo liquet, Ordinem hunc jam fuisse institutum per annos 1030. ut con-

stat ex verbis cujusdam privilegii in favorem monasterii Salmantini monialium Sancti Jacobi; quod pro foribus Ecclesie litteris deauratis est transcriptum; quodque referunt; originem; & progressum hujus Militie prosequentes; D. Franciscus de Vergata & Alaba; in supremo Castelle Senatu; & Inquisitionis Consiliarius egregius; P. Andreas Mendo *de Ordinibus Militariis disput. 1. q. 6. per totam.* D. Petro Fernandez de Fuente Encalada; primo hujus præclari Ordinis Ministris; & ejus Fratribus Lucius in præfati rescribit.

CAPUT VIII.

(a) Innocentius III. Oxomen. Episcopo.

Tua nos duxit fraternitas consulendos, si de clericis publice concubinas habentibus, qui quando conveniuntur a te, se esse concubinarios diffitentur, nec apparet contra eos legitimus (b) accusator, credendum sit testimonio bonorum virorum, inter quos vivere dignoscuntur. Nos igitur consultationi tue taliter respon- demus, quod si crimen eorum ita publicum est, ut merito debeat appellari noto- rium, in eo casu nec accusator, nec testis est necessarius, cum hujusmodi crimen nulla possit tergiversatione celari. Si vero publicum est, non ex evidentia, sed ex (c) fama, in eo casu ad condemnationem eorum sola testimonia non sufficiunt; cum non sit (d) testimoniis, sed testibus judicandum. Sed si de clericis illis talis habeatur suspicio, ut ex ea scandalum in populo generetur, licet contra ipsos non apparuerit accusator, tu tamen eis canonicam potes (e) purgationem indicere; quam si præstare noluerint, vel defecerint in præstanda, eos canonicam potes animadversione punire. Datum Later. v. idus Maji.

NOTÆ.

(a) *Innocent. Oxomensis.* Ita etiam legitur in tertia collectione; *sub hoc tit. cap. 1.* In Epi- stolis vero Innocentii edicis à Sirleto, fol. 310. legitur Oxomen, ex textus autem serie dedu-

ci non potest utra ex his inscriptionibus re- tinenda sit, & an de clericis Angliæ; ubi extat Ecclesia Oxoniensis; an vero de sacerdo- tibus Hispaniæ; ubi reperitur Oxomenis, lo- quatur Innocent. III. Credo tamen legendum esse Oxomensis, tum ob fidelitatem prædicti co- dicis,

dicis, recogniti, & castigati à Guillelmo Sirleto; tum quia in eodem libro epistola antecedenti rescripsit Innocentius III. Episcopo Oxoniensi pro restituendis Canonis regularibus in ipsa Ecclesia: unde statim de clericis concubinariis ipsius dicebat ab Episcopo Oxoniensi consultus in præsentis epistola rescribit. De Oxoniensi Ecclesia jam nonnulla notavi in cap. de hoc, de simonia.

(b) *Nec accusator.* Cap. ad nostram 21. de iur. iur. cap. 3. de testibus cogendis, cap. 3. de eo qui cognovit consanguin. cap. manifesta, cum sequent. 2. q. 1. cap. evidentiis; ubi dicemus, de accusat.

(c) *Fama.* Cui, aut rùmori non temerè credendum est, cap. 2. hoc tit. cap. 6. de fide instrum. cap. 5. de eo qui cognovit. Alioquin, inquit Quintilianus, fratre inimicorum falsa vulgantium sepe

fama noceret etiam innocentibus; fama sepe numero malignitas inuicium, credulus incrementum dat. Fama igitur notorium non facit, sed ut scriptum est in cap. intellectu 33. de iur. iur. quasi notorium.

(d) *Testimonii, sed testibus.* Verba sunt textus in l. 3. §. idem Droni ff. de testibus, cap. 2. qui matrimonium accusare. Cicero pro Posthumo ait, iisdem testibus inquam, & quidem non productis, sed dictis testium recitatis, quasi præjudicata res ad has causas deferatur. Tacitus lib. de Oratoribus, ibi: Testimonium in iudicio publicis, non absentes, nec per tabellam dare, sed coram, & per presentes. Differentiam inter testes, & testimonia jam exposui in cap. 1. de testibus.

(e) *Purgationem.* De Deo volente agemus in cap. 1. de purgat. cano.

CAPVT IX.

Idem (a) Pistorien. Episcopo.

A Nobis tua fraternitas requisivit, utrum ab aliis decimas exigere debeas, qui possessiones dant, vel recipiunt ad affectum, cum alii se contentur per alios excolare, quominus cogantur ad decimas persolvendas: quid etiam sit de mulieribus in Episcopatu tuo presbyteris in capellis sub conversationis specie cohabitantibus, faciendum, unde infamia irrogatur ordini clericorum. Cum igitur quilibet decimas solvere teneatur, nisi à præstatione ipsarum specialiter sit exemptus, fraternitati tuæ duximus respondendum, quod à dantibus possessiones, & accipientibus ad affectum, de fructibus, quos percipiunt, decimæ sunt solvendæ, nisi ab eis aliquid ostendatur, quare ab hæc iustmodi sint immunes. Cum clericis quoque non permittas mulierculas habitare, nisi fortè de illis personis existant, in quibus naturale scdus nihil permittit scævi criminis æstimari. Datum Lateran. 3. Non. Decembris.

NOTÆ.

(a) *Pistoriensis.* Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 2. & in cap. à nobis, de decimis, ubi extat alia pars hujus Decretalis. Pistoriensis civitas perantiqua est Etruriæ, ad radices Alpium, in plano, fertillique solo sita patet, lata, amœna, omnium fructuum genere abundans quæ Florentiam iur: ejus

meminerunt Plautus, Sallustius, Plinius, & Marcellinus congesti ab Vghellio tom. 3. Ital. sac. fol. 352. à quo inter primas Etruriæ civitates, quæ Christianam fidem susceperunt, ut prima recensetur: ejus Præfulum catalogum ipse refert. Sophrido ejus Episcopo, cujus gesta refert Vghellius num. 23. missa est præfens decretalis, quam restituo ex epistolis Innoc. Coloniz editis, fol. 467. & eam exposui supra in cap. 1.

CAPVT X.

(a) Gregorius IX.

Questum est de clericis in fornicationem prolapsis, si eorum sit officium priusquam penituerint audiendum. Verum etsi quemlibet pro mortali peccato, quoad seipsum constet esse (b) suspensum, non debet tamen in officiis evitari: quia quantum ad alios, etiam in casu proposito suspensus non est; (c) nisi peccatum hujusmodi sit (d) notorium per sententiam, seu confessionem factam in iure, aut per evidentiæ rei, quæ tergiversatione aliqua celari non possit.

NOTÆ.

(a) *Gregorius IX.* A quibus tamen consultus non constat: forsitan motu proprio præ-

sentem edidit constitutionem, ut de ipso Gregorio jam sæpe sæpius notavi in hoc opere.

(b) *Suspensus.* Non tamen inde inferas, peccatum mortale esse censuram, quia peccatum nequa-